

„Tourism Partners Europe“: przykład współpracy międzynarodowej w rozwoju turystyki

Tomasz Hołowaty¹ & Patrycjusz Zarębski²

¹ KARR S.A., Poland

² Politechnika Koszalińska, Poland

Abstract

„Tourism Partners Europe“: an Example of International Cooperation in the Tourism Industry. Tourism Partners Europe is an initiative of ten European partners who proposed a project to study areas attractive for tourism, with the intention to develop these areas further. The project is being carried out in the framework of INTERREG III C and partially financed through the European Union's European Regional Development Fund (ERDF). The aim of this initiative is to support international and cross-border cooperation on both the external and internal borders of the EU. The first stage of project was a joint analysis combining views on tourism potential and prospective tourist destinations. The results of these investigations permitted us to categorize areas accordingly and define those with high tourism potential, as well as to assess the prospects for and feasibility of developing such areas.

Kurzdarstellung

„Tourism Partners Europe“: ein Beispiel für internationale Zusammenarbeit in der Tourismusbranche. Tourism Partners Europe ist eine Initiative von zehn europäischen Partnern, welche sich zum Ziel gesetzt haben, die touristisch attraktiven Gebiete zu untersuchen, um ihre weitere Entwicklung zu gewährleisten. Das Projekt wird im Rahmen von INTERREG III C mit ERDF Projektmittel finanziert. Ziel der Initiative ist es, die grenzüberschreitende, internationale und interregionale Zusammenarbeit in der EU und außerhalb ihrer Grenze zu fördern. Das Ergebnis der ersten Etappe des Projekts war eine gemeinsame Analyse des touristischen Potentials der Regionen. Die Forschungsergebnisse ermöglichten Gebiete mit hohen touristischen Vorteilen zu identifizieren und Ergebnisse zur touristischen Infrastruktur vorzulegen.

1 Prezentacja projektu „Tourism Partners Europe“

Tourism Partners Europe, to inicjatywa dziesięciu europejskich partnerów, którzy postawili sobie za cel zbadać obszary atrakcyjne turystycznie, w zamierzeniu dalszego ich rozwoju. Projekt realizowany jest w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III C finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Celem tej Inicjatywy jest wspieranie współpracy przygranicznej, międzynarodowej i międzyregionalnej, zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych granicach Unii. W ramach INTERREG III wydzielone zostały trzy komponenty: współpraca przygraniczna, współpraca transnarodowa i współpraca międzyregionalna.

Projekty realizowane w ramach tej Inicjatywy są często projektami wysoko budżetowymi, a do realizacji działań konieczne jest współdziałanie wielu partnerów. Tylko taka współpraca może zaowocować widocznymi rezultatami w skali całej Europy.

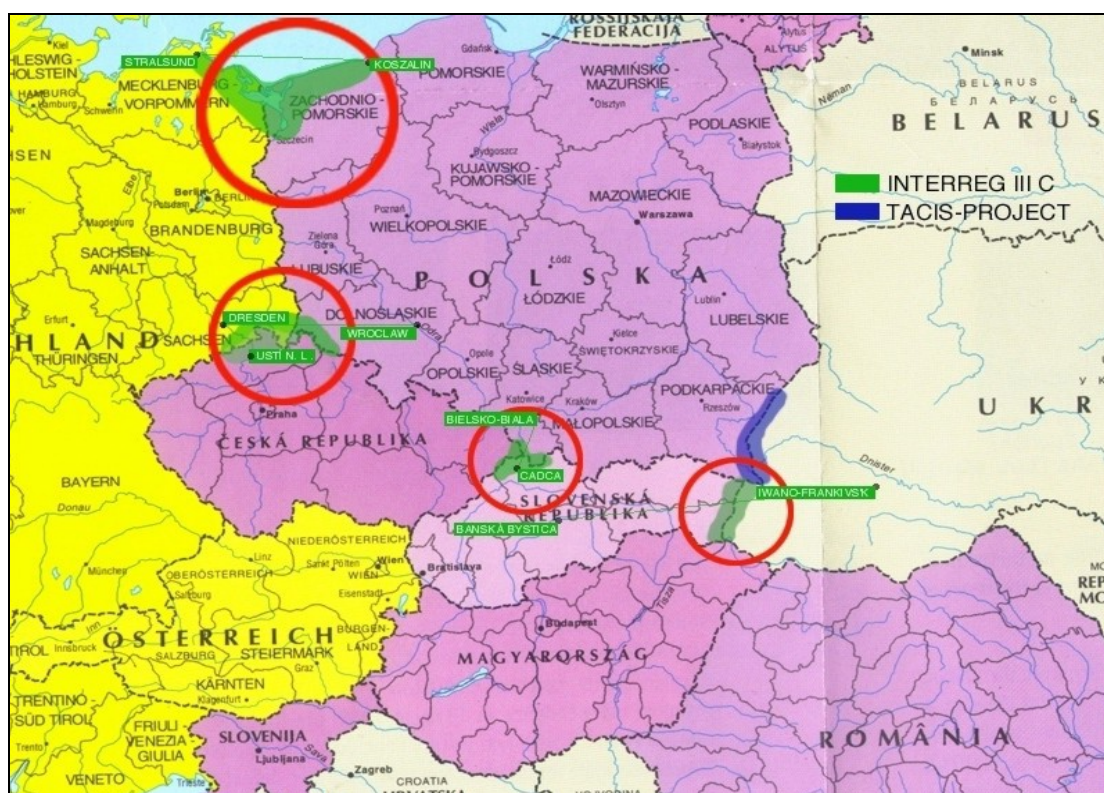
Partnerami prezentowanego projektu są:

- RKW Sachsen GmbH, Niemcy (<<http://www.rkw-sachsen.de/>>)
- Landestourismusverband Sachsen e.V., Niemcy (<<http://www.ltv-sachsen.de/>>)

- Die Region Vorpommern e.V., Niemcy (<<http://www.region-vorpommern.de>>)
- Dolnośląska Organizacja Turystyczna, Wrocław, Polska (<<http://www.dot.org.pl/>>)
- Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Bielsko Biala, Polska (<<http://www.arrsa.pl/>>)
- Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Polska (<<http://www.karr.koszalin.pl/>>)
- Svaz cestovního ruchu DELITEUS, Czechy (<<http://www.deliteus.cz/>>)
- Slovenska agentura pre cestovny ruch, Słowacja (<<http://www.slovakiatourism.sk/>>)
- Regionálna rozvojová agentúra Kysuce, Słowacja (<<http://www.rrakysuce.sk/>>)
- Рада з туризму Карпатського регіону, Ukraina (<<http://www.tourism-carpathian.com.ua/>>)

Projekt umiejscowiony jest na obszarach pięciu destynacji turystycznych:

- Niemiecko-polskie wybrzeże Morza Bałtyckiego,
- Saksońsko-czeskie Rudawy,
- Saksońsko-polskie Łużyce,
- Polsko-słowackie Beskidy,
- Słowacko-ukraińskie Karpaty.

Rys. 1: Obszar realizacji projektu z uwzględnieniem pięciu destynacji (Źródło: KARR S.A.)

Projekt realizowany będzie przez trzy lata. W tym okresie sporządzone zostaną analizy obszarów badawczych, wdrożone pilotażowe, koncepcyjne rozwiązania mające na celu trwały rezultat rozwoju turystyki w rozumieniu ponadregionalnym i międzynarodowym. Już na etapie tworzenia projektu założono, iż rozwój regionów objętych zasięgiem projektu zostanie osiągnięty poprzez wskazanie innowacyjnych impulsów, wzmocnienie turystycznego potencjału endogenicznego, wskazanie potencjałów współpracy pomiędzy europejskimi destynacjami turystycznymi, rozwój oraz implementację projektów międzynarodowych - realizowanych na obszarach destynacji (jednocześnie na terenie kilku państw).

Celem projektu jest także rozwiązanie wytypowanych jako podstawowe problemów, dotyczących wskazanych destynacji turystycznych. Do problemów tych należą m.in.:

- zróżnicowany rozwój infrastruktury na obszarach destynacji,
- wysoka stopa bezrobocia w sektorze rolnictwa, przemysłu oraz słabo rozwinięty sektor usługowy,
- brak współpracy regionalnej oraz międzynarodowej organizacji kreujących turystykę i przedsiębiorców branży turystycznej na wielu poziomach życia społeczno gospodarczego,
- brak wspólnych ofert opierających się na identyfikacji europejskiej, osiągniętej poprzez długofalową współpracę regionów partnerskich.

Bazą do rozwiązania tych problemów są unikatowe szanse rozwoju regionalnego oferowane przez sektor turystyczny. Brak terroryzmu, kataklizmów, zróżnicowana architektura, kultura i przyroda, powoduje na nowo odkrywanie Europy. Nie bez znaczenia jest także akcesja nowych członków do Unii Europejskiej. Fakt ten jest bezpośrednią przyczyną zanikania granic fizycznych, oddzielających państwa od siebie, jak również granic mentalnych, skojarzeniowych, ograniczających potencjalnych turystów do wyboru zawężonej oferty „ograniczonej” Europy.

Metodologia projektu opiera się na wykorzystywaniu indywidualnych doświadczeń i dzielenia się nimi na międzynarodowym forum. Poza zapisami projektu i określonymi tam celami, już na wstępnym etapie realizacji udało się zdefiniować słowo "partnerstwo". Pomimo istniejących różnic, pomimo różnych języków komunikowania się, różnych wewnętrznych problemów i charakterystyk codziennej pracy, partnerzy z Ukrainy, Polski, Słowacji, Republiki Czech i Niemiec bez przeszkód porozumieli się, merytorycznie rozmawiali i wypracowali wspólne pomysły. Jest to dobry grunt, do tego, aby cele założone w projekcie osiągnąć z większym od zakładanego efektem.

W ramach współpracy grup regionalnych, a wśród nich KARR S.A. oraz organizację Region Vorpommern e.V., w pierwszym etapie „Tourism Partners Europe” dokonano wspólnej oceny walorów polsko-niemieckiego wybrzeża Morza Bałtyckiego. Przeprowadzono ukierunkowane na pozyskanie możliwie największej ilości informacji badania i sporządzono wspólną dla destynacji analizę. Na bazie tej analizy w kolejnym etapie projektu, przypadającym na drugie półrocze 2005 r. powstaną wspólne transgraniczne projekty, realizujące założone w programie cele.

W maju oraz czerwcu 2005 roku w ramach projektu, zorganizowano międzynarodową konferencję o tematyce turystycznej. Jej głównym celem było połączenie w nowoczesny sposób spotkania roboczego z prezentacjami lokalnych i regionalnych produktów turystycznych oraz nawiązanie wywołanie dialogu pomiędzy przedsiębiorcami, a lokalnymi i regionalnymi kreatorami rozwoju turystyki (wydziały promocji urzędów, organizacje turystyczne).

2 Ocena wybranych walorów turystycznych oraz elementów zagospodarowania turystycznego destynacji polsko-niemieckiej

Zadaniem pierwszego etapu projektu „Tourism Partners Europe” było między innymi określenie potencjału turystycznego polsko-niemieckiej destynacji. Po stronie polskiej badaniem objęto obszar 10 powiatów: białogardzki, goleniowski, gryficki, kamieński, kołobrzeski, koszaliński, policki, sławieński, świdwiński, łobeski oraz miast na prawach powiatu: Koszalin, Szczecin, Świnoujście. Po stronie niemieckiej 4 obszary administracyjne: Nordvorpommern, Ostvorpommern, Rügen, Uecker-Randow, oraz miasta Greifswald i Stralsund.

Dla wymienionych obszarów ogromne znaczenie gospodarcze ma ich nadmorskie położenie. Skutkuje to wykształceniem się różnych form gospodarczych typowych dla obszarów nadmorskich a w szczególności: żegluga, portów, rybołówstwa oraz turystyki.

Dokładna analiza walorów wypoczynkowych, krajoznawczych i specjalistycznych wykazała duży potencjał turystyczny po obu stronach destynacji. Za najważniejszy walor turystyczny przyjęto Morze Bałtyckie, ale nie pominięto znaczenia takich elementów jak obszary leśne oraz jeziora. Po stronie polskiej do gmin o najwyższych walorach wypoczynkowych zaliczono Dziwnów, Mielno i Rewal (Zarębski 2004a).

Nie bez przyczyny turystyka uważana jest za tą dziedzinę gospodarki, która wspomaga a czasem nawet jest bezpośrednią przyczyną rozwoju gospodarczo-społecznego regionu. Potwierdzają to badania prowadzone na terenie województwa zachodniopomorskiego, z których wynika, iż gminy o najwyższej wartości wskaźnika Baretje'a-Deferta (liczba miejsc noclegowych przypadająca na 100 mieszkańców) osiągnęły najwyższy poziom rozwoju gospodarczo-społecznego (Zarębski 2004b).

Przystępując do rozważań nad turystyką trzeba mieć świadomość, iż jej gospodarcze znaczenie sięga daleko poza działalność przedsiębiorstw świadczących usługi noclegowe i gastronomiczne - obejmuje również budownictwo, handel, transport, gospodarkę magazynową, łączność, pośrednictwo finansowe, obsługę nieruchomości, administrację, edukację, organizacje i instytucje międzynarodowe (Terminologia...1995). Tak duża różnorodność działalności uzależnionych od rozwoju funkcji turystycznej powinna prowadzić do znalezienia metody prowadzenia wspólnego dialogu między stronami. Dotyczy to również przedsiębiorstw działających w tych samym branżach na podobnym terytorium, po obu stronach granicy.

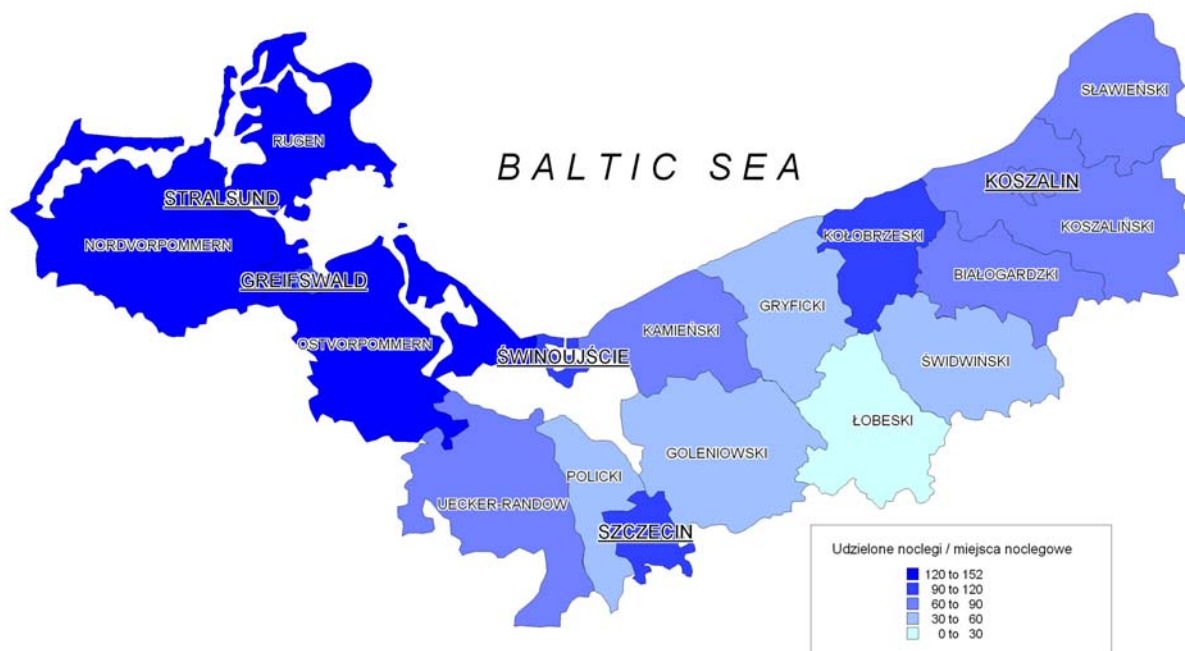
Lp.	Obszar	Liczba ludności	Powierzchnia w km ²	Miejsca noclegowe	Udzielone noclegi ogółem w okresie I-XII	Wskaźnik Baretje'a-Deferta
1.	Obszar destynacji Niemiec	492190	6766	95437	12227940	19
2.	Greifswald, Hansestadt	52869	50	1295	149865	2
3.	Stralsund, Hansestadt	59140	39	1935	294079	3
4.	Nordvorpommern	115190	2168	17048	2159255	15
5.	Ostvorpommern	111865	1910	29532	3832232	26
6.	Rügen	72818	975	42869	5596885	59
7.	Uecker-Randow	80308	1624	2758	195624	3
8.	Obszar destynacji Polski	1144332	11328	112454	8843457	10
9.	Powiat białogardzki	48435	845	168	13027	0
10.	Powiat goleniowski	77543	1617	406	22038	1
11.	Powiat gryficki	60998	1018	22113	1304353	36
12.	Powiat kamieński	47954	1007	22090	1505287	46
13.	Powiat kołobrzeski	75139	726	23290	2564369	31
14.	Powiat koszaliński	63236	1669	14633	903709	23
15.	Powiat policki	60675	664	489	19429	1
16.	Powiat sławieński	57801	1044	13573	886967	23
17.	Powiat świdwiński	49578	1093	752	43180	2
18.	Powiat łobeski	38564	1066	62	818	0
19.	Powiat m.Koszalin	108254	83	672	54702	1
20.	Powiat m.Szczecin	414685	301	5312	507644	1
21.	Powiat m.Świnoujście	41470	195	8894	1017934	21

Tab. 1: Wybrane dane dla polsko-niemieckiej destynacji (Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych, Główny Urząd Statystyczny 2003, Statistisches Landesamt Mecklenburg-Vorpommern 2003)

Jak wskazują dane liczbowe (Tab. 1) obszary destynacji części polskiej i niemieckiej przyjęte do badań różnią się pod względem ilościowych cech geograficznych i demograficznych. Obszar po stronie polskiej jest dwukrotnie większy zarówno pod względem powierzchni jak i liczby ludności. Pomimo tak dużych różnic na terenie całej destynacji zaobserwowano prawie podobną liczbę miejsc noclegowych z nieznacznym wskazaniem na stronę polską. Powoduje to znaczne zróżnicowanie w rozwoju funkcji turystycznej liczonej wskaźnikiem Baretje'a-Deferta. Na terenie Niemiec wyniósł on 20 natomiast po stronie polskiej 10. Niewątpliwie jest to związane z długością wybrzeża ponad 1000 km po stronie Niemieckiej i 185 km po stronie Polskiej.

Rys. 1: Miejsca noclegowe na terenie destynacji polsko-niemieckiej w roku 2003 (Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych, Główny Urząd Statystyczny 2003, Statistisches Landesamt Mecklenburg-Vorpommern 2003)

Rys. 2: Liczba udzielonych noclegów przypadających na jedno miejsce noclegowe na terenie destynacji w roku 2003 (Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych, Główny Urząd Statystyczny 2003, Statistisches Landesamt Mecklenburg-Vorpommern 2003)

Duża liczba miejsc noclegowych po stronie Polskiej na małym odcinku wybrzeża powoduje zbyt wysokie zagęszczenie infrastruktury turystycznej (Rys. 1). Może to prowadzić do przeinwestowania,

lokalnego „kanibalizmu”- zbyt wysokiej konkurencji oraz wpływać na obniżenie walorów wypoczynkowych regionu.

Kolejnym istotnym punktem analizy było porównanie wykorzystania miejsc noclegowych. Jak się okazuje, pomimo iż po stronie niemieckiej znajdowało się mniej miejsc noclegowych to jednak zarejestrowano tam więcej udzielonych noclegów (Rys. 2). Duży wpływ na taką sytuację po stronie polskiej ma niewykorzystanie miejsc noclegowych poza sezonem letnim. Dlatego jednym z wyzwań dla specjalistów i przedsiębiorców zajmujących się turystyką jest wydłużanie sezonu turystycznego i promocja regionu. Nie jest to łatwe zadanie i wiąże się z koniecznością nawiązania współpracy różnych branż turystycznych i pozaturystycznych. Efektem takich wspólnych działań powinno być generowanie atrakcji turystycznych niezależnych od warunków pogodowych. Wymiana doświadczeń i wspólne realizowanie projektów turystycznych, czego przykładem jest „Tourism Partners Europe” powinno przyczynić się do ilościowych jak i jakościowych zmian świadczonych usług turystycznych na prezentowanym obszarze.

Literatura

Główny Urząd Statystyczny (2003), Warszawa.

Instytut Turystyki (1995): Terminologia turystyczna: zalecenia WTO, Warszawa.

Statistisches Landesamt Mecklenburg-Vorpommern (2003).

Zarębski, P. (2004a): Ocena atrakcyjności walorów turystycznych środowiska przyrodniczego gmin województwa zachodniopomorskiego, Gospodarka turystyczna w XXI wieku, Poznań.

Zarębski, P. (2004b): Usługi turystyczne a rozwój społeczno-gospodarczy gmin województwa zachodniopomorskiego, Usługi a rozwój społeczno-gospodarczy, Wydawnictwo Gdańskie, Gdańsk.

Adresy

Tomasz Hołowaty
Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
ul. Przemysłowa 8
PL-75-216 Koszalin

E-mail: tomasz@karr.koszalin.pl

Patrycjusz Zarębski
Politechnika Koszalińska
ul. Śniadeckich 2
PL-75-453 Koszalin

E-mail: zarebski@tu.koszalin.pl